

Abstract till FOU dag - våren 2014

När minner sviker blir munnen lidande

Förslag till enkla åtgärder för bättre munhälsa för personer med demenssjukdom som bor i ordinärt boende

Bakgrund: Kommunerna¹ och landstinget i nordvästra Stockholm har tagit fram lokala modeller för sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom och stöd till deras anhöriga. I samarbetet ingår inte tandvården, men under arbetet uppmärksammades ändå ett behov av ökad samverkan kring munhälsa. Brister i munhälsan ger stora negativa konsekvenser för hälsa och livskvalitet. Personer med demenssjukdom i ordinärt boende löper särskilt stor risk att inte får det stöd de behöver för en god munhälsa

FOU nu fick i uppdrag att ta fram en grund till lokala riktlinjer avseende munhälsa, som kan anpassas och utgöra ett komplement till de befintliga lokala programmen. Ett projekt bedrevs 2012 – 2013 i samarbete med Folk tandvården i Jakobsberg och Ekerö för att tillsammans med berörda aktörer i två kommuner ta fram förslag till ett lokalt program. Arbetet utgick från de nationella riktlinjerna² och en regional överenskommelse om samverkan kring särskilt tandvårdsstöd.

Syfte: Tydliggöra hur socialtjänst, primärvård och minnesmottagning – inom ramen för sina ordinarie uppdrag – kan medverka till en förbättrad munhälsa för personer med demenssjukdom som bor i ordinärt boende.

Metod: Arbetet har bedrivits i en serie seminarier där berörda aktörer; hemtjänst, anhörigstöd, folk tandvård, uppsökande tandvård, primärvård, minnesmottagning och medicinskt ansvarig sjuksköterska samt anhöriga, identifierat problem, ansvar och förslag till åtgärder. Det framtagna materialet har testats av deltagande verksamheter.

Resultat: Förslag till fyra konkreta, basala åtgärder samt förslag till områden för fortsatt utveckling är framtagna i ett material som lokalt kan anpassas och komplettera de lokala modellerna. Materialet visar hur socialtjänst, primärvård och minnesmottagning kan verka för att personer med demenssjukdom som bor hemma ska få bättre munhälsa och bättre stöd från tandvården. Åtgärderna handlar om informationsspridning och om att ge grundläggande kunskap om tandvårdens aktörer, och innehåller en checklista om hantering av tandvårdsstöd samt ett verktyg med frågor för att tidigt uppmärksamma munhälsan hos de mest sköra.

Slutsatser:

- Konsekvenserna av brister i munhälsan har tidigare inte varit kända inom vården och omsorgen eller hos de anhöriga. Tack vare samverkan med tandvård med geriatrisk kompetens har förslag till åtgärder kunnat tas fram.
- Deltagande verksamheter bedömer att de enkla åtgärderna gör skillnad.

¹ Upplands Bro, Sigtuna, Upplands Väsby, Järfälla, Sollentuna, Solna och Ekerö

² Socialstyrelsens nationella riktlinjer vid demenssjukdom 2010

Nytta för verksamheter och brukare:

- Berörda verksamheter vet vad de kan göra för att uppmärksamma munhälsan
- Verksamheterna får en grund för samverkan kring munhälsan för personer med demenssjukdom.
- Den enskilde och anhöriga får information, vägledning och stöd att uppmärksamma munhälsa

